

Notícies

El dia 20 de febrer d'enguany es celebrà a l'Institut d'Estudis Catalans un acte en memòria del nostre company desaparegut Raimon Bonal i Falgàs. Tal com era de preveure, la Sala Prat de la Riba estava plena a vessar de persones que el recordàvem i el trobàvem a faltar. Companys i companyes de la Universitat, de la Fundació Bofill, estudiants, socis i sòcies de l'ACS, membres de la Junta.

Pujar les escales de l'Institut per anar a un acte en record d'en Raimon traspalsava el cor. Cadascun dels membres de la Junta havíem de recordar les innombrables vegades que havíem fet això mateix per anar a reunir-nos, comptant sempre amb la presència del nostre company Raimon. Amigable, tranquil, treballador, imaginatiu, eficaç, somrient. Despertava una ràbia somorta el anar pujant esglaó darrera esglaó per anar a parlar i escoltar sobre en Raimon i sense ell.

A la mesa, en Jordi Porta, director de la Fundació Bofill, feu esment dels anys en què en Raimon, juntament amb en Joan Costa, havien estat fent recerca. Un total de 64 estudis que, des del primer a l'últim, mai no deixaven de despertar una entusiasta activitat en els seus autors, i en el Raimon en particular.

En Salvador Giner, catedràtic de Sociologia a la Universitat de Barcelona, gairebé a tocar del despatx d'en Raimon a la pròpia universitat, remarcà la seva tasca al si de l'ACS com a President, com a Secretari, com a Vice-president, com a impulsor de tants i tants

SUMARI

Notícies: Acte a l'IEC en memòria d'en Raimon Bonal. Es celebrà el quart sopar-col·loqui de l'ACS. Publicació del Document de Treball N° 1. S'endega un Seminari. Notes de la FES.

Visites del Curs: La recerca sociològica a Catalunya (IV)

Convocatòries, cursos

Ressenya de publicacions

Coordinació: Eulàlia Solé

Secretaria: Montse Camps

Societat Catalana de Sociologia

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

M. Aurèlia Capmany, 14, 08001 Barcelona

Tels. 93 3248581/85

Fax: 93 270 11 80

Correu electrònic: scs@iec.es

Plana web: www.iec.es/scs

projectes, des del Congrés Català de Sociologia a Girona, fins al Premi per a Joves Sociòlegs i Sociòlogues. Un repàs de la trajectòria d'en Raimon al qual contribuí la intervenció de l'actual President de l'ACS, Carles Prats. Seminaris, cursos, entre els quals cal destacar el de *La recerca sociològica a Catalunya*, i també un aspecte molt important, l'atracció dels estudiants i joves llicenciats cap a l'ACS. No sembla agosarat afirmar que si l'ALIES forma part de l'Associació és gràcies a les gestions i el tarannà acollidor d'en Raimon. En aquest apartat, segur que encara ens descuidem d'esmentar moltes de les seves aportacions.

El seu company i amic Joan Costa aprofundí en els aspectes humans i quotidians. Un Raimon que, tot i semblar que era sociòleg per damunt de tot, estimava la família, la natura, la vida amb totes les complaences que ofereix.

Les paraules del seu nebot i també sociòleg, Xavier Bonal, acabaren d'aportar el to intimista a un acte que clausuraria el President de l'IEC, Manuel Castellet. També s'hagués pogut esmentar la tasca docent que en Raimon dugué a terme durant força anys a l'ICESB, tant a l'Escola Superior de Sociologia com a l'Escola de Treball Social. Les seves lliçons deixaren entre els seus alumnes una empremta inoblidable. Finalment, s'obrí un torn de paraules durant el qual alguns assistents testimoniaren experiències i sentiments al voltant de la figura de l'amic, companys, mestre desaparegut.

Un ram de roses grogues per a Carolina, l'estimada esposa d'en Raimon, només pretenia testimoniar-li l'afecte que tots sentíem, i sentim, per qui fou el seu marit. Les flors, com totes, es marciran, però l'obra d'en Raimon i els seus fruits perduraran durant molt de temps entre nosaltres.

Eulàlia Solé
Junta de l'ACS

Es celebrà el quart Sopar-Col·loqui de l'ACS

El propassat dia 8 de març tingué lloc, a l'Hotel Espanya de Barcelona, la quarta trobada de sociòlegs al voltant d'unes taules i d'un àpat. Com de costum, es tractava de debatre un tema determinat mentre es gaudia de la companyia i del menú.

En aquesta ocasió, la reunió serví així mateix per retre el particular homenatge de l'ACS al desaparegut Raimon Bonal, tot i que, com acabem de dir, l'Associació ja va ser present a l'acte que es va celebrar a l'IEC. En Carles Prats i en Joan Costa veren ser els encarregats d'honorar la seva memòria abans de començar el sopar.

La qüestió sobre la qual discutir es referia a les **Desigualtats Socials**. Coordinaven la sessió les professores Anna Alabart i Cristina Sánchez. La problemàtica global s'havia desglossat en sis apartats, distribuïts en el mateix nombre de taules i amb diversos ponents: *Desigualtats i mundialització*, Salvador Giner i Xavier Godàs; *Desigualtats i classes socials*, Marina Subirats i Cristina Sánchez; *Desigualtats socioespacial*, Anna Alabart i Josep Ma. Serra; *Desigualtats i habitatge*, Joan Costa i Eli Tejero; *Desigualtat i mobilitat espacial*, Carme Miralles i Àngel Cebollada; *Desigualtats i polítiques públiques*, Maite Montagut i Sebastià Sarassa.

Hi varen assistir 50 persones, amb la qual cosa cada taula comptava amb 10 comensals. Es pogué polemitzar força i amb tranquil·litat, atès que la configuració del menjador ho permetia. Tot un èxit, màxim tenint en compte que coincidia amb la retransmissió d'un partit del Barça per TV. Es veu que els sociòlegs, sortosament, sabem escollir.

Properament es publicarà un Document de Treball que recollirà el desenvolupament del debat, i que rebran tots els socis i sòcies.

Publicació de Document de Treball N° 1

S'ha editat el primer Document de Treball, el qual porta per títol, *Sociologia de la immigració*. És el primer d'una sèrie que es preveu anar publicant, no solament a partir dels temes tractats als sopars-col·loqui sinó donant cabuda a articles que assoleixin un grau d'interès i de rigor suficients.

Pel que fa al primer número, està coordinat per la professora Carlota Solé, essent Sònia Parella i Kàtia Lurbe les encarregades de sintetitzar les opinions que es van plantejar durant el sopar, celebrat el 26 d'octubre de 2000. La primera signa la síntesi referida a la taula en què es va parlar d'*Immigració i Polítiques d'integració*, i la segona, rubrica la relativa a *Qualitat de vida, salut i immigració*.

El Document aporta unes reflexions serioses i de plena actualitat que es molt possible que despertin altres consideracions per part dels membres de l'ACS. De ser així, amb molt de gust oferim a tots els socis i sòcies un espai en aquest Butlletí perquè puguin expressar-les.

S'endega un Seminari

En el marc de la Associació Catalana de Sociologia, es va constituir, el darrer 15 de març, el *Grup d'Anàlisi de l'Acció Col·lectiva i dels Moviments Socials*.

A la primera trobada hi van participar diferents científics socials (sociòlegs i politòlegs) que actualment realitzen tasques professionals i de recerca a l'àmbit de la Sociologia o bé en entitats de la societat civil (Organitzacions No Governamentals, Fundacions, etc.).

Els motius per a la creació d'aquest grup són diversos: mancança en el nostre país d'un espai de debat sobre aquesta temàtica, necessitat de posar en comú diferents estudis i debats, oportunitat per poder aprofundir els marcs teòrics, etc.

Els objectius del grup són:

- L'anàlisi de les principals aportacions teòriques i la clarificació conceptual de l'acció col·lectiva i els moviments socials.
- Exposició i debat de treballs d'investigació sobre la temàtica.
- Desenvolupament i anàlisi de metodologies per a l'estudi de la acció col·lectiva.
- Participació en xarxes estatals i internacionals sobre la temàtica, i participació en congressos.

Per raons d'efectivitat en els debats, i per fer operatives les sessions, cal que les persones que hi estiguin interessades es posin prèviament en contacte amb l'adreça: pontvidal@sct.ictnet.es

El lloc d'encontre és a la seu de l'ACS, Institut d'Estudis Catalans, c/Maria Aurèlia Capmany, 14, Barcelona.

Josep Pont Vidal

Notes de la FES

S'ha obert una Web dedicada a la Sociologia de la Unió Europea: "euro-sociologia.org".

Es pot consultar la informació sobre el VII Congrés Espanyol de Sociologia a la pàgina: <http://fes.pagina-web.net>

VISITES DEL CURS

LA RECERCA SOCIOLÒGICA A CATALUNYA (IV).

Continuem publicant en aquestes planes els treballs de resum sobre les sessions del curs *La recerca sociològica a Catalunya*, que enguany se celebra en la seva tercera edició. Aquests textos provenen de la primera convocatòria del curs i varen realitzar-se a iniciativa dels mateixos alumnes del curs. Des d'aquest Butlletí pensem

que pot ser útil, a més, divulgar-ne el seu contingut més àmpliament a través d'aquestes pàgines. Entenem que, a part de mostrar el treball que es fa al curs, també és bo que es doni a conèixer els centres que han ajudat a fer-lo possible, quant a les recerques i les activitats que s'hi duen a terme. A continuació s'ofereix el resum de la visita realitzada a l'equip Coeducació, de l'Institut Català d'Educació de la UAB, realitzada en data 18 de març de 1999.

SESSIÓ 4ª: COEDUCACIÓ.

Institut Català d'Educació de la UAB. Edifici del Rectorat. Campus de Bellaterra.

Tel: 93 581 31 92

Entrevista: Empar Tomé i Xavier Rambla.

1. Origen del centre i circumstàncies que afavoriren la seva creació.

El **Programa de Coeducació** es va formar el curs 91-92. Marina Subirats -catedràtica de Sociologia de l'Educació del grup- va planejar junt amb la directora de l'ICE, Teresa Eulàlia, que feia falta algun centre de publicacions i de recerca en desigualtats per qüestió de gènere.

Partint d'investigacions anglosaxones (UK, Austràlia, ...) se sabia que les dones, sortint de la formació (escola, carreres), tenien més dificultats per entrar al món laboral i agafaven carreres més difícils. La hipòtesi que això suggerí era si a l'escola es donava ja aquesta desigualtat, per tant, s'havia d'estudiar com es donava i quina forma prenia. Això suposava fer un estudi micro-sociològic, en detall, i és el primer estudi que es va fer: veure en detall les relacions de gènere a dues escoles de primària i a dues de secundària.

A fi de proveir al professorat d'eines, es creen les publicacions *Quaderns per a la Coeducació*. Fins ara duen publicats 14 volums.

2. El primer estudi

Durant dos anys van anar estudiant-ho conjuntament amb el professorat. Van descobrir que les desigualtats no eren percebudes pel

professorat, tot i que n'hi havia que sortien d'aquest col·lectiu. El professorat es pensava que les desigualtats es donaven fora de l'escola, a la família, entre les amistats i als mitjans de comunicació.

1ª Fase: Observació-sensibilització.

Així, una tasca prèvia a la col·laboració amb el professorat per tal de fer l'estudi era fer un procés de sensibilització d'aquest col·lectiu. Aquest consistia en què professors i professores havien d'observar el sexisme en les interrelacions personals entre els i les alumnes, entre aquests/es i el professorat, als llibres, als contes, al pati, etc. I així, veure les representacions d'homes i dones, les activitats que feien, les actituds que agafaven. La qüestió no era tant canviar els llibres i les interaccions, sinó que professors i professores s'adonessin i canviessin ells/es el pensar i l'actitud.

També es va fer:

. Observació dels claustres, veient així actituds, expressions, representacions, oralitzacions, exterioritzacions.

. Anàlisi del pati: anàlisi de la "llibertat d'acció" suposada que es té als patis, anàlisi dels espais "atorgats" o agafats, dels tipus d'activitats, etc.

. Anàlisi de contes: on la part activa l'emprenen els homes o els nens, mentre les nenes apareixen representades com a bones minyones, ingènues, passives, etc.

2ª Fase: Recerca-acció:

El mètode de recerca-acció proposa la solució a un problema que un grup pateix, i s'analitza. Per exemple, anàlisi del pati:

. Hipòtesi: els nois al pati són més bèsties i les noies més bledes, per tant, els nois ocupen més espai.

. Contrast de la hipòtesi: es passa un qüestionari a nens i nenes.

. S'interpreten els resultats.

. Reflexió i proposta d'acció: fer un concurs de gomes amb premis.

. Experimentació i avaluació: es duu a terme el concurs i s'avalua.

. Nova construcció d'hipòtesis i redefinició del problema.

3. Segon estudi

És un estudi amb els mateixos objectius que l'anterior, observació i anàlisi del sexisme o les relacions de gènere a l'escola. Aquesta vegada, però, es fa a 20 centres d'arreu de l'Estat (Valladolid, Madrid, Ciudad Real, ...).

1ª Part de l'estudi.

Es van presentar, però, una sèrie de problemes, ja que el mètode recerca-acció implicava canviar les pautes de relació i les noves propostes no van agradar perquè no eren curriculars, i implicaven canviar la forma de fer i avaluar tradicionals. Pel que fa a la sensibilització, en aquest cas es va fer amb un curs intensiu de 8 hores, sense gaires aspectes teòrics, però donant-los elements i imatges de la vida quotidiana on es veïés clar el sexisme. A l'estudi era molt important la col·laboració de tota una sèrie d'agents: la direcció del centre, la directora de l'UPI, l'administració pública, funcionaris, professorat.

Un altre problema en què es van trobar va ser per la qüestió del significat d'alguns conceptes. Efectivament, és diferent en Sociologia i en Pedagogia "ser sexista", "reproducció social", "ser crítica". Llavors, es deien aquestes paraules a l'hora d'explicar i preparar l'estudi, però no s'entenia el missatge.

2ª Part de l'estudi.

Amb les famílies, concretament les mares. No calia sensibilitzar-les perquè ja ho estaven. Per tant, van decidir seguir amb el següent pas, treure a la llum el treball i coneixement domèstic, que estan silenciats. Així, van:

. Generalitzar el coneixement domèstic: a partir d'històries concretes.

. Sistematitzar el coneixement domèstic: definir agressivitat, observar-la i entrevistar nens i nenes sobre l'agressivitat, analitzar programes de TV.

. Fer-ho públic: publicació en revistes i diaris i organització de debats mares-professors/es.

Així, més que recerca-acció, es va fer una autoanàlisi de la pròpia posició respecte la relació o situació. (Com a referència d'això se cita el llibre d'Alain Touraine *La veu i la mirada*, com a mètode d'intervenció sociològica).

4. Altres treballs o estudis

. Recerca-acció del rol masculí a secundària. Anàlisi de la imatge de la ciutadania que tenen els i les estudiants i professors/es de CAP; representació simbòlica social.

. Anàlisi de la interpretació que feien els professors/es de les directrius de la reforma educativa (atenció a la diversitat de gènere, d'ètnia, social, cultural, camp-ciutat, nivell d'intel·ligència i de treball individuals, etc.). Amb observació a l'aula, entrevistes a professors/es i anàlisi de llibres de text.

. Transmissió de pautes educatives de mares a fills i filles en el treball domèstic.

Aquest resum està signat per Carles Gironès i el conjunt d'estudiants del curs.

Convocatòries, Cursos

Cursos d'Antropologia i Qüestions del Món Contemporani

-Els (d)efectes del text: Islam i pràctiques socials al Magrib i a Europa. Profs. J. LL. Mateo, J. Moreras i A. López. De 23 abril a 9 maig de 2001, dilluns a dijous de 18 a 21 h.

-Amazònia Brasileira: Educació escolar indígena i educació per a la salut. Profs. E. Miralles i M. C. Álvarez. De 14 a 28 maig de 2001, dilluns i dimecres de 18 a 21 h.

-Pràctiques urbanes i antropologia. Prof. N. Monet. De 17 a 31 maig de 2001, dimarts i dijous de 18 a 21 h.

Crèdits de lliure elecció: Cada 15 hores 1 crèdit. Certificat d'assistència.

Organitza: Institut Català d'Antropologia, Urgell, 259, 08036 Barcelona. Tel/Fax 93 3212259, e-mail: ica@trivium.gh.ub.es

Preu: 8.500PTA per curs. Estudiants 7.500PTA. Inscripció a tres o més cursos, 30% de reducció.

III Jornades de la Diplomatura de Postgrau de Participació i Desenvolupament Sostenible.

Coordinador: Óscar Rebollo

Data: 18 d'abril de 2001

Informació: Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB. 08193 Campus Bellaterra. Tel. 93 581 12 21, Fax: 93 581 24 37.

Conferència

Joves i futur

Ponent: Salvador Cardús, sociòleg

14 de maig de 2001

Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya, Via Laietana, 39, Barcelona. Tel 93 317 61 77.

14è Premi Dr. Rogeli Doucastella

Convocat per la Fundació "la Caixa" per a treballs d'investigació inèdits en el camp de les Ciències Socials. Per a persones físiques, individualment o en equips de treball.

Presentació dels treballs: En català o castellà, amb una extensió mínima de 150 fulls i màxima de 250 fulls de format DIN-A4, amb trenta línies per pagina i a una cara.

Termini i lloc de lliurament: 30 d'abril de 2001.

Dotació: 2.000.000 PTA.

Resolució del Jurat: 15 de juliol de 2001.

Edició: A càrrec de la Fundació "la Caixa".

Informació: Tel. 902 22 30 40, e-mail: info.fundacio@lacaixa.es

Ressenya de publicacions

DICCIONARIO ENCICLOPÉDICO DE SOCIOLOGIA. Karl-Heinz Hillmann.

Editorial Herder. Barcelona

Entre les obres de Sociologia aparegudes l'any 2001 cal destacar una nova eina de treball i de recerca per als sociòlegs i per als científics socials en general. Es tracta del *Diccionario Enciclopédico de Sociología* de Karl-Heinz Hillmann.

Amb un llenguatge comprensiu i precís, i a la vegada complex, amb un estil lingüístic fluït, clar i unitari, i amb un abast de caràcter enciclopèdic, el *Diccionario Enciclopédico de Sociología*, ens obria novament les portes a una ciència jove, sorgida del canvi social i dels conflictes derivats, i a la vegada tant complexa al tenir les arrels en la història de les idees, la filosofia política, l'antropologia, la psicologia social i, en definitiva, les accions dels éssers humans i les interaccions dels grups socials. En una obra de consulta, cada concepte i cada frase han de ser comprensibles a primera vista.

Quasi 2.500 conceptes i accepcions ens ofereixen una de les més completes visions sintètiques sobre la Sociologia actual, oferint els fonaments teòrics d'aquesta ciència, la història, els mètodes d'investigació, els autors clàssics, així com el seu desenvolupament, especialment a Alemanya, Espanya, Portugal i els països d'Amèrica Llatina i Central.

Aquest diccionari no sorgeix a partir d'una improvisació editorial o epistemològica. Les arrels les trobem en l'herència històrica de l'Escola crítica i concretament amb Herbert Marcuse i Jürgen Habermas, i amb els ideals de l'anomenada Nova Esquerra i el moviment antiautoritari, així com el liberalisme d'esquerres. És també fruit de gairebé trenta anys de constant revisió, actualització i, finalment, adaptació al món llatinoamericà. Va ser començat l'any 1970 pel catedràtic de Sociologia Günter Harfiel, mort en un accident de trànsit, i continuat per un equip de trenta catedràtics i professors alemanys sota la direcció de Karl-Heinz Hillmann.

L'any 1995 es planteja la traducció per al públic de parla castellana, destinat a Espanya i a l'Amèrica Llatina. Sorgeixen dificultats en tractar-se d'una obra pensada per estudiants i científics socials dels països de parla germànica.

El catedràtic de Filosofia Antoni Martínez Riu forma un petit equip, compost per jo mateix i pel Dr. Jordi Guiu, amb un encàrrec de gran responsabilitat.

Vaig assumir la tasca de la revisió completa de la traducció inicial al castellà, la formulació de 120 nous conceptes vinculats amb la Sociologia espanyola i dels països d'Amèrica Llatina, l'actualització de tots els conceptes alemanys, i l'adaptació d'aquests als àmbits territorials esmentats. D'altra banda, el Dr. Jordi Guiu realitzà la introducció i l'actualització de noves fonts bibliogràfiques. Finalment, la introducció de sociòlegs espanyols es realitzà conjuntament per part d'ambdós autors. Per a la confecció dels articles i entrades de la Sociologia d'Amèrica Llatina i Portugal s'han hagut de realitzar estades d'investigació a universitats i centres de recerca de diversos països llatinoamericans (Brasil, Colòmbia, Nicaragua, El Salvador i Cuba).

Aquesta feina ha estat supervisada a Alemanya pel catedràtic Karl-Heinz Hillmann. El resultat és aquest diccionari. Esperem que sigui d'utilitat per a la Sociologia i per als sociòlegs i científics socials en general al nostre país.

Josep Pont Vidal

Publicacions dels socis

- Qualsevol ressenya de les publicacions, estudis o investigacions dels nostres socis serà ben rebuda i publicada.
- Si desitgeu publicar un article, poseu-vos en contacte amb la Junta o amb la secretaria de l'ACS.
- També exposarem qualsevol informació sobre jornades, congressos, seminaris i cursos d'interès que ens feu arribar.
- Us quedarem agraïts de qualsevol comentari o suggeriment que vulgueu fer-nos.

Fitxa d'inscripció

Nom.....Cognoms.....

DNI..... Adreça.....

Codi Postal..... Localitat.....

Tel. Correu electrònic

Quota Anual 7.000 PTA Estudiants 3.500 PTA (el 1r. any)

Dades per a la domiciliació

Banc o Caixa Codi Signatura:

Agència Codi

Nº. Compte

Data.....

També podeu fer l'ingrés al compte núm. 2100-0963-62-0200027465 de "la Caixa" que té l'Associació Catalana de Sociologia. Per a qualsevol consulta adreceu-vos a: Tels. 93 3248581/85. Correu electrònic scs@iec.es